

Ambassadeurs voor de vrede 2009

Op dezelfde dag waarop in Oslo Barack Obama de Nobelprijs voor de Vrede in ontvangst mocht nemen, kende Pax Christi Vlaanderen voor de 11^e keer de titel van 'Ambassadeur voor de vrede' toe aan vredesmensen van bij ons. Kunstenaar Lieve Gelders en kernwapenspecialist Tom Sauer waren deze keer aan de beurt. Geniet van hun beider toespraken!

Lieve Gelders: Alleen kwetsbare dromen en naïef-dwaze verlangens houden deze wereld warm.

In 1969 studeerde ik af aan het Provinciaal Hoger Instituut voor Architectuur en Toegepaste Kunsten in Hasselt. Net als de medestudenten zocht ik om mee te participeren aan het maatschappelijk gebeuren. Maar wanneer je met twee krukken loopt is dat niet eenvoudig. Zo moest ik heel wat stereotiepen overschrijden om niet in een hokje gedrukt te worden.

Mijn schilderijen werden taal van verlangen naar gerechtigheid, vrede, ruimte om te communiceren over alle grenzen heen. De tijdsgeest van '68 was nog in ons hart gebeiteld en zodoende was de weg verbonden met geestesgenoten. De schijnbare utopie van vandaag was een reële gebeurtenis. Tentoonstellingen werden platform voor sociale acties verbonden met de strijd voor een rechtvaardige wereld... wereldwijd.

Voor gerechtigheid en vrede

De dokstaking in Antwerpen van '73 was een indringende confrontatie met de arbeiders die solidair schouder aan schouder streden in hun verlangen naar gerechtigheid. Frans Wuytack was er stakingsleider en opende in het Cultureel Centrum van Hasselt mijn tentoonstelling met maatschappelijke thema's van onderdrukking en diep verlangen naar bevrijding. Enkele jaren later maakte ik kennis met de fabrieksbezetting van de R.B.P.- arbeiders die een gans jaar duurde. Ik bezocht het bezette fabriek verscheidene keren en leerde de stakende arbeiders van dichtbij kennen. Ik schilderde voor hen in de Kerstperiode een schilderij om mijn solidariteit te betuigen: "Arbeid is een recht" !!!

En dan de massale vredesbetogingen. Het werden sterke erupties van diep geworteld verlangen naar vrede... naar leven. Ik leerde Jo Hanssens kennen, vredesgezant tot op vandaag. Intussen schilderde ik diareksen voor

kinderen waarin de klank voor vrede hoogtij vierde, o.a. naar het vredesboek van Benson. Ook mijn schilderijen waren heel dicht bij het maatschappelijk gebeuren betrokken. Portretten van Gandhi, Maarten Luther King, Helder Camara, Cardijn, Jef Ulburghs, Bisschop Romero, Bisschop Tutu, Dorothee Sölle, Nelson Mandela... En mensen in de marge die de hoofdrol kregen... De kracht van de gekneusden... het machteloze verzet... reisden onbegrensd doorheen mijn diepste nerven.

Van Limburg tot Marokko

Het was dan ook normaal dat ik in contact kwam met Wereldscholen, Pax Christi, met Welzijnszorg, Bijbelgroepen, het Palestina-comité en allerhande basisgroepen. Met het meditatieboek van Welzijnszorg reisde ik naar scholen, parochies, acties. Ik leerde er praten over mijn bekommernis voor gekwetste mensen. En een inleefreis, dankzij Welzijnszorg, deed me thuis komen in Marokko, tot op vandaag. Daar maakte ik kennis met een gehandicaptenproject waar ik mogelijkheden tot ondersteuning zag via het Sint Gerardusinstituut waar ik werkte. Met een groep vrijwilligers die ook Marokko hadden leren kennen, richtten we vzw Steunpunt Marokko op. We organiseerden therapeutische ondersteuning en samen met de leerlingen en de provincie Limburg, de organisatie Oever en het bisdom Hasselt kochten we een aangepaste bus, zodat ook de armste kinderen konden opgehaald worden voor begeleiding.

Tot op vandaag

Op 7 mei mochten onze leerlingen participeren aan een multicultureel educatief project met een tentoonstelling van schilderijen vanuit de Marokkaanse school en werken van de leerlingen Sint Gerardus Diepenbeek. Een authentieke berbertent met Marokkaanse thee zorgde voor een specifieke Marokkaanse sfeer.

Het prachtig gebeuren werd afgesloten met wereldklanken en dans.

In heel dit dynamisch proces werd ik ook uitgedaagd tot deelname aan het politieke gebeuren. Vandaag probeer ik in de Hasseltse gemeenteraad de temperatuur aan de marge kenbaar te maken. Hoe beperkt mijn bijdrage ook is, toch geloof ik dat geen enkel streven zinloos is omdat een gemeenschappelijke droom een perspectief en een bodem geeft aan de toekomst.

De wereld leeft in mij

Welzijnszorg leerde me aanvankelijk spreken over mijn geloof en liefde voor een integrerende veelkleurige mensenwereld. **Ik wordt Wij...** Mijn plan is geen individueel plan. Er is een verbonden eenheid die ver boven mezelf uitgaat en zin geeft aan al mijn pogen. Ik leef niet alleen, de wereld leeft in mij. De gedachte van Dorothee Sölle indachtig: **"Eens zullen andere handen mijn groot verlangen naar vrede en gerechtigheid verder dragen..."** Wij vormen samen één Mens die niet sterft, ook als wij doodgaan... éénheid als het licht... ons schamel stamelen... GOD.

Tot op vandaag leef ik met verf en penselen, mijn instrumenten om de wereld te hertekenen. Hoe begrensd ook mijn taal, eindeloos is het verlangen om niet te zwijgen... Zolang er mensen worden uitgesloten van de mogelijkheid om waardig te Leven zullen we doorgaan... als één hartslag.

Daarom Hommage aan het Leven, Hommage aan de vrouwen wereldwijd, als appèl doorheen kleuren en culturen. Vrouwen dragen de wereld op hun schouders en elke blik die je aankijkt is als een ster die telkens weer de dageraad aankondigt als een sacraal gebeuren van Liefde... Liefde als lokroep van de eeuwigheid.

Leden in [onze] beweging

UM4P (voluit: you move for peace), de jongerenwerking van Pax Christi Vlaanderen, heeft sinds kort een nieuwe voorzitter, Steffi Verbraeken. UM4P is 'om van te smullen' vindt ze, en uitwisselingen noemt ze 'de kers op de taart'.

Hoe ben je in UM4P verzeild geraakt?

Een goede vriend vertelde mij over UM4P. Ik was wel geïnteresseerd en ben toen naar een vergadering gegaan, waar ik te horen kreeg dat er nog deelnemers gezocht werden voor de internationale uitwisseling. Ik dacht: 'komaan Steffi, je hebt toch geen vakantieplannen volgende week, waarom niet?' Resultaat: Twee dagen later stond ik met mijn rugzak in Mesen, klaar voor een avontuur! Vanaf toen was ik compleet verkocht voor het concept. 'Zon, zee en strandvakanties' zijn lang niet (meer) aan mijn besteed.

Welke doelen heb je nog voor ogen met UM4P?

Ik wil mij zeker blijven engageren en deelnemen aan uitwisselingen. Vooral omdat dit toch wel de kers op de taart is in een UM4P-jaar. Wat natuurlijk niet betekent dat UM4P zich niet moet blijven engageren om ook op lokaal vlak aan vrede te werken. Verder wil ik ook graag nieuwe mensen kennis laten maken met UM4P. Een groot deel van UM4P berust op de inzet van jonge vrijwilligers, die dan ook broodnodig zijn. Het ledenaantal van UM4P groeit aanzienlijk, met dit jaar zelfs een recordaantal van 10 personen. Ik denk dus niet dat we mogen klagen al kan het natuurlijk altijd beter. Als afsluiter onthul ik jullie nog één ambitieus doel: Ik zou UM4P graag in de media zien verschijnen het komende jaar.

Wat is zo leuk aan UM4P?

Alles! © Wat mij vooral aanspreekt is de combinatie van verschillende zaken: Ten eerste vormt UM4P een perfecte aansluiting bij mijn studies: Het geeft mij bijvoorbeeld de kans om theorie aan praktijk te koppelen. Bovendien leer ik veel nieuwe, interessante mensen kennen met een eigen verhaal. Dat maakt het zo boeiend. Je hoeft heus niet naar Georgië of de Westelijke Jordaanoever te gaan om stil te staan bij thema's als identiteit, conflictresolutie, migratie, enzovoort. Uitwisselingen zijn zoals ik al zei 'de kers op de taart', maar ook het voorbereidingsproces: teambuildingweekends, workshopvoorbereiding, een voorbereidend bezoek vind ik heel leuk en leerrijk. Je leert je reisgenoten kennen, wisselt ideeën uit en bouwt samen iets op van nul. Dat geeft veel voldoening en smaakt naar meer.

Steffi Verbraeken
Jan Van Lierstraat 1
2000 Antwerpen
Ich_bin_steffi@hotmail.com

Tom Sauer: Kernwapens moeten weg. Nu.	blz. 2
Oost-Europa: Dosh en Memorial vallen in de prijzen	blz. 3
Vredeseducatie: 'Getreinde wanhoop' krijgt goede pers....	blz. 4
Vredesspiritualiteit: Vredesweek in Mesen, april 2010...	blz. 4

Tom Sauer: Kernwapens moeten weg. Nu.

Prof. Dr. Tom Sauer is docent Internationale Politiek aan het Departement Politieke Wetenschappen van de Universiteit Antwerpen. Vlaanderen verleende ook aan deze kernwapenspecialist op 10 december II. de titel 'ambassadeur voor de vrede'. Na de laudatio... Na de laudatio door Philippe Nauwelaerts kwam hijzelf aan het woord. Hier volgt de quasi integrale versie van zijn toespraak – de tussentitels zijn van ons.

Ik ga het vanavond hebben over – u raadt het al – kernwapens. De kern (!) van mijn boodschap is de volgende: de toestand is ernstig, maar niet hopeloos; het gaat zelfs de goede kant op; maar opdat het de goede kant zou blijven opgaan, mogen we niet op onze lauweren rusten, is grote waakzaamheid geboden, alsook afdoend lobbywerk noodzakelijk.

Onvoorstelbaar gevaarlijk materiaal

Laat me dit even verduidelijken. Kernwapens zijn, ondanks het feit dat ze ondertussen meer dan een halve eeuw oud zijn, nog steeds de krachtigste wapens die de mensheid ooit heeft uitgevonden. Misschien toch goed om dit even cijfermatig voor te stellen. De krachtigste conventionele wapens, diegene die vandaag de dag gebruikt worden om Osama Bin Laden uit het Tora Bora gebergte te jagen, hebben een kracht van 7 ton TNT. De Hiroshima bom, een rudimentair atoomwapen, had een kracht van 14.000 ton TNT (vergelijk 7). De gemiddelde kracht van moderne atoomwapens bedraagt 450.000 ton TNT, dus 30 x krachtiger dan de Hiroshima-bom. Het gebruik ervan druist regelrecht in tegen alle regels van het moderne oorlogsrecht zoals proportionaliteit en onderscheid maken tussen militairen en burgers. Desondanks zijn atoomwapens nog steeds niet verboden.

Exact 20 jaar na het einde van de Koude Oorlog blijven we opgescheept met meer dan 25.000 nucleaire wapens. **Het gebruik van 1% van deze arsenalen volstaat om het milieuprobleem waarrond vandaag terecht zoveel te doen is, op te lossen, als u begrijpt wat ik bedoel.** Is dat de 'Pax Christi' die we voor ogen hebben voor de volgende generatie?

Van 1979 tot 2009...

Wat vond plaats in 1979? Het NAVO dubbelbesluit: de beslissing om middellange afstands-raketten te installeren in onze achtertuin, tenminste als de Sovjets onze voorwaarden niet zouden aanvaarden. Mijn ouders – die politiek nochtans helemaal niet actief waren en die volgens sommige standaarden helemaal niet progressief waren of zijn – namen me mee naar Brussel, en we waren niet alleen, elke lokale KAV, KWB of Chirogroep legde bussen in, nooit is er zoveel volk op straat gekomen in Brussel - om te gaan betogen tegen de raketten, of was het voor de vrede? Of was het voor een wereld waarvan de veiligheid niet zou afhangen van de combinatie van enerzijds genocidair wapens die op een mum van tijd kunnen worden afgeschoten, en anderzijds het feit dat mensen, ook politici, fouten maken, zich misrekenen. Ik doceer het vak *Geschiedenis van de Internationale Politiek...* De menselijke geschiedenis bukt van dergelijke misrekeningen. Een misrekening met kernwapens kunnen we ons simpelweg niet permitteren.

Anno 2009 is de situatie er niet rooskleuriger op geworden. Integendeel. De Koude Oorlog is voorbij, maar de kans dat kernwapens opnieuw zullen gebruikt worden, is waarschijnlijk gestegen. Het is nog slechts een kwestie van tijd voordat Iran over kernwapens zal beschikken. **En voor de voorstanders van een militaire aanval tegen de Iraanse installaties: kennis**

bombarderen is per definitie onmogelijk. Met andere woorden, een nucleair Iran is hoogstwaarschijnlijk niet te voorkomen. Het gevolg zal zijn dat in een mum van tijd het gehele Midden-Oosten het omgekeerde van een nucleaire wapenvrije zone wordt. Dat is vragen om moeilijkheden.

De zogenaamde voordelen van kernwapens

Tussen haakjes, wij liggen zelf aan de basis van de verspreiding van die zogenaamde wapens. Door constant te declareren dat nucleaire wapens noodzakelijk zijn voor onze veiligheid (ik verwijs ondermeer naar de huidige NAVO doctrine), stimuleren we natuurlijk andere landen om hetzelfde wapentuig aan te schaffen. Daarvoor moet je geen internationale politiek gestudeerd hebben. **Als ik een Iraanse ayatollah zou zijn, met een lange baard, ik zou waarschijnlijk ook kernwapens aanmaken.** Want, en nu kom ik bij de zogenaamde voordelen van kernwapens, ze leveren schijnbaar stabiliteit en veiligheid op, en dat is het hoogste goed voor een land. Dat is de fameuze nucleaire afschrikking. En het kan inderdaad niet ontkend worden dat we twee keer zullen nadenken om een land met kernwapens aan te vallen. Is het trouwens toevallig dat President Bush Irak en Afghanistan, twee landen zonder kernwapens, heeft aangevallen, en Noord-Korea en Pakistan, twee even grote schurkenstaten met kernwapens, niet? Tegenstanders van een kernwapenprogramma in Iran hebben het zeer moeilijk om op dergelijke vragen een afdoend antwoord te bieden.

Philip Nauwelaerts, bestuurslid, over Tom Sauer:

Hij is actief op alle niveaus, hij debatteert zowel met politici en experts als met verenigingen die bekommerd zijn om vrede. Hij is medeorganisator van internationale conferenties over nucleaire bewapening, maar is ook spreker bij allerlei lokale organisaties.

Nucleaire afschrikking kan ook falen

De theorie en de praktijk van nucleaire afschrikking zijn problematisch omwille van de volgende twee kenmerken. Eén, wat sommigen ook mogen beweren, nucleaire afschrikking kan ook falen. Het gevolg is dat ofwel kernwapens worden ingezet met alle gevolgen van dien, ofwel de geloofwaardigheid van die nucleaire afschrikking wordt ondermijnd: omdat men bedreigd had ze in te zetten en het uiteindelijk niet doet, en ze dus steeds meer irrelevant worden. Dat is niet enkel theorie. Ik kan u op zijn minst drie voorbeelden uit de internationale politiek geven waarbij niet-kernwapenstaten kernwapenstaten hebben aangevallen. Het beste voorbeeld is de Jom Kippoer oorlog in oktober 1973, toen Egypte en Syrië Israël hebben aangevallen, goed wetende dat Israël over kernwapens beschikte. Een typevoorbeeld van een flagrant falen van nucleaire afschrikking. Kernwapens zijn dus geen wondermiddel om oorlogen te voorkomen.

Komt daarbij dat elke dag dat ze niet meer gebruikt worden, en dat is zo sinds 9 augustus 1945, het nucleair taboe sterker wordt: de norm die stelt dat het eigenlijk niet gepast is om dergelijke inhumane wapens effectief in te zetten. Het is bijna ondenkbaar geworden dat staten vandaag de dag nog bewust dergelijke genocidair wapens zullen inzetten. De VS hebben ze niet ingezet in Vietnam. Hetzelfde geldt voor de Sovjets in Afghanistan. Kernwapens waren irrelevant in die oorlogen. Het zogenaamde voordeel van kernwapens verschrompelt dus meer en meer tot een mager beestje. Zelfs de kernwapenstaten vragen zich steeds meer af - sommige meer dan andere - wat het resterend nut van dergelijke wapens is.

Voor iedereen of voor niemand!

Temeer, en nu kom ik tot mijn tweede problematische factor die samengaat met atoomwapens: eens dat één land erover beschikt, wensen andere landen dat ook. Mijn

buurman heeft een flat screen; ik wil dat ook. Dit is de zogenaamde nucleaire proliferatie: de verspreiding van kernwapens over meer en meer landen, of zelfs naar niet-staatsactoren, lees terroristen, genre Al Qaeda. In de praktijk is het zo dat gemiddeld om de 6-7 jaar een kernwapenstaat wordt geboren; vandaag staat de teller op 9, en nr 10, 11, en 12 zijn in aantocht: Iran, Saoedi-Arabië en Egypte. Die trend is inherent; is niet tegen te houden. **Een staat die er alles aan doet om kernwapens aan te maken, heeft een zeer grote kans op slagen.**

De volgende vraag die we ons dan moeten stellen is: hoe zit dat met die afschrikking tussen staten als India en Pakistan, of Israël en Iran, of Iran en Saoedi-Arabië? Zal dat eenzelfde mate van stabiliteit opleveren als tijdens de Koude Oorlog, waarin we, tussen haakjes, ten tijde van de Cubacrisis zeer dicht bij een nucleaire oorlog hebben gestaan? Gaat een toekomstige Cubacrisis in Kashmir of in de Gazastrook even goed aflopen als in oktober 1962? De vraag stellen is ze beantwoorden.

Wat met nucleair terrorisme?

Als ik alle puzzelstukjes bij elkaar leg, vrees ik dat deze dreiging reëel is. De grootste moeilijkheid voor terroristen bestaat erin voldoende splijtbaar materiaal - 10 kg plutonium of 30 kg hoogverrijkt uranium - te verkrijgen. Eens die materie in uw bezit is het zeer gemakkelijk om kernwapens aan te maken. In Amerika heeft men in de jaren '60 de proef op de som genomen: drie postdocs in de fysica werden opgesloten in een bibliotheek, en die zijn erin geslaagd om een kernbom te fabriceren, gegeven het splijtbaar materiaal. Verder geloof ik dat de kans groter is dat Al Qaeda dat splijtbaar materiaal van Pakistan of Iran zal kunnen verkrijgen dan van het Verenigd Koninkrijk of Frankrijk. En ik moet u niet vertellen dat Al Qaeda kernwapens zoekt om ze te gebruiken. We zijn dus niet voor het spel. We slaapwandelen naar het opnieuw inzetten van kernwapens, en dus naar een catastrofe.

Moeten we dit alles lijdzaam ondergaan?

Moeten we ons simpelweg neerleggen bij het feit dat de geest uit de fles is, dat de kennis nu eenmaal bestaat? Het antwoord is onduidelijk. Neen. Ons rest de volgende keuze: ofwel aanvaarden om te leven in een wereld met meer en meer kernwapenstaten en het reële risico op nucleair terrorisme; ofwel deze wapens de wereld uitbannen, of het tenminste proberen, net zoals we gedaan hebben met de biologische en de chemische wapens, en recentelijk ook met de landmijnen en de clusterbommen. Ik heb deze laatste optie altijd verdedigd. Het goede nieuws is dat vandaag de dag deze ideeën *mainstream* geworden zijn in academische kringen en zelfs in conservatieve *think tanks*. Henry Kissinger, de koele Realist, ijvert vandaag de dag voor nucleaire eliminatie, niet als een bevlogen ideaal, maar als de enige realistische uitweg op termijn. Vele grote namen doen hem na. Alleen jammer dat je blijkbaar eerst gepensioneerd en als het even kan opa moet zijn voordat bepaalde inzichten doorbreken.

Er bestaat een wettelijk bindend internationaal verdrag – het NPV – dat stelt dat die kernwapens tot nul moeten worden afgebouwd. Alleen ontbrak tot nu toe de politieke wil om deze doelstelling te realiseren. Maar omdat men nu inziet dat men landen zoals Iran niet kan verbieden om nucleair te gaan als men zelf de spelregels naast zich neerlegt, zitten we vandaag echt op een kantelmoment in de geschiedenis. In de VS en het VK zijn zelfs de huidige machthebbers – dus niet enkel geëngageerde academici of gepensioneerde wijsneuzen – overtuigd van de noodzaak om te komen tot nul. Omdat ook zij beseffen dat we niet het gezag, de legitimiteit hebben om Iran te overtuigen. **Het is alsof een vader met een sigaret in zijn hand op de rug zijn tienerzoon verbiedt om te roken.**

We hebben dus al een flinke stap voorwaarts gezet in vergelijking met pakweg 10 of 20 jaar geleden. Er is echter nog heel veel werk aan de winkel. In Rusland en Frankrijk b.v. zijn de geesten nog niet zo ver gerijpt. Komt daarbij dat ook in de VS en het VK, en ook bij ons, velen zich nog vastklampen aan de mythe die rond die kernwapens hangt. Hier is een educatieve rol weggelegd voor de vredesbeweging. Er zal immers nog heel

wat water naar de zee vloeien voordat een voldoende groot draagvlak zal bestaan om voorgoed die omdraai te maken. Onze politici hebben decennialang gezegd dat kernwapens goed zijn; nu moeten ze net de omgekeerde boodschap geven, zoals Obama vandaag effectief doet. Maar voor veel toehoorders is dat een harde noot om kraken. Velen zijn simpelweg niet in staat om vastgeroeste ideeën uit te gommen.

Zeer concrete stappen, zo snel mogelijk

Wat dringend nodig is, zijn twee zaken: een nieuw engagement van alle kernwapenstaten waarin ze op hun communicatiebeloften zo snel als mogelijk te gaan naar een kernwapenvrije wereld. Ten tweede zal dat laatste zichtbaar moeten worden in zeer concrete stappen. Het nieuwe START-verdrag, dat bijna gefinaliseerd is, is maar een begin. Er is geen enkele reden om de start van multilaterale onderhandelingen voor een Nucleaire Wapen Conventie verder uit te

Ik zou hier vandaag een oproep willen doen aan onze Belgische politici om hun verantwoordelijkheid op te nemen. Met consensus binnen de NAVO als het kan, zonder als het moet.

stellen. Het gebruik van kernwapens zou ook illegaal moeten verklaard worden. En verder onderzoek is nodig naar de politieke voorwaarden die dienen gerealiseerd te zijn voordat we in 2030 of 2040 de laatste kernwapens kunnen ontmantelen.

Om te beginnen: in eigen land

Wat kan ons land doen? Meer dan we denken. Van de 190 staten in de wereld zijn er slechts 14 met kernwapens. Ons land behoort jammer genoeg tot deze categorie. De terugtrekking van de Amerikaanse kernwapens uit ons land en de rest van Europa zou een positief signaal zijn naar de niet-kernwapenstaten en zou zelfs de NPV Herzieningsconferentie die er aan komt in mei 2010 kunnen redden. De VS zijn voorstander, maar wensen dat wij het initiatief nemen. Eerder werden ze ook weggehaald uit Canada, Griekenland en het VK.

Er zijn weinig issues die over een breder draagvlak beschikken in België. Er werden resoluties aangenomen in het Vlaams en Belgisch parlement, gesteund door alle politieke families, met uitzondering van het Vlaams Belang. Hebt u ooit al een opinieartikel gelezen dat pleit voor het behoud van die wapens in Kleine Brogel? En toch is de harde werkelijkheid dat die wapens er nog steeds liggen. Bizar.

Gelukkig waait er ook in onze buurlanden op dit vlak sinds kort een nieuwe wind. De nieuwe Duitse regering heeft het voortouw genomen om de Amerikaanse kernwapens terug naar afzender te sturen. Westervelle, de minister van Buitenlandse Zaken, heeft Merkel kunnen overtuigen; het staat zelfs in het regeerakkoord. Alleen jammer dat men in Evere vindt dat hierover een consensus dient te bestaan. Het is blijkbaar moeilijker om van wapensystemen af te geraken dan om ze in de NAVO binnen te brengen.

Ik zou hier vandaag dan ook een oproep willen doen aan onze Belgische politici - onze Eerste Minister uit leper, onze Minister van Buitenlandse Zaken, onze Minister van Defensie - om hun verantwoordelijkheid op te nemen in deze. **Met consensus binnen de NAVO als het kan, zonder als het moet.** Organisaties als Pax Christi en het ACW, die deze ministers niet onbekend zijn, hebben hier lobbywerk te verrichten. De dag dat België kernwapenvrij wordt organiseer ik een groot tuifees voor alle kinderen van de straat (als ik tenminste een mecenas vind).

In de VS en het VK zijn zelfs de huidige machthebbers overtuigd van de noodzaak om te komen tot nul. Omdat ook zij beseffen dat we niet het gezag, de legitimiteit hebben om Iran te overtuigen. Het is alsof een vader met een sigaret in zijn hand op de rug zijn tienerzoon verbiedt om te roken.

Dosh en Memorial vallen in de prijzen

In de voorbije maand december vielen zowel het Tsjetsjeense tijdschrift Dosh als de Russische ngo Memorial in de prijzen. Pax Christi Vlaanderen is ondanks dubbele gevoelens heel blij met deze erkenning en feliciteert beide laureaten van ganser harte.

Op 2 december 2009 ontving het tijdschrift Dosh de 'Persvrijheidsprijs' vanwege *Reporters sans Frontières* en FNAC. Dosh kreeg de prijs in de categorie 'media' voor zijn strijd voor het recht te informeren en geïnformeerd te worden. Hoofdredacteur Israpil Shovkhalov benadrukte dat hij heel blij is met de prijs, maar dit heuglijke feit graag had gevierd in bijzijn van zijn vermoorde collega's Anna Politkovskaja, Magomed Evloev en Natalja Estemirova.

DOSH

Dosh publiceert artikels en interviews over het dagelijkse leven in Tsjetsjenië en ruimer de hele Noord-Kaukasus, en dit sinds 2003. De journalisten werken onder grote druk in een land zonder persvrijheid. Als enig onafhankelijk Tsjetsjeens (Noord-Kaukasisch) medium probeert het de informatieblokkade te doorbreken. Het besteedt niet alleen aandacht aan de politieke situatie, maar ook aan sociale, culturele, sportieve en geschiedkundige gebeurtenissen of figuren. Het probeert daarmee de door de staatspropaganda geïntroduceerde stereotypen – alsof alle Tsjetsjenen terroristen en barbaren zijn – te doorbreken. Dosh schenkt tevens aandacht aan vredesinitiatieven, ook al geschieden die maar op kleine schaal.

Op 12 december kregen de journalisten Abdulla Duduyev en Malika Betyeva van hetzelfde tijdschrift een diploma voor 'Journalistiek als morele en bewuste actie', een initiatief van het Sacharovmuseum en het Sacharovcentrum in Moskou.

MEMORIAL

Memorial werd in 1989 opgericht door ongeveer 250 groepen en verenigingen, verspreid over de hele Sovjet-Unie, als een niet-gouvernementele en vrijwillige beweging. Andrej Sacharov, fysicus en bekend politiek dissident, werd de eerste voorzitter. Het belangrijkste doel van deze ngo was 'historische opvoeding', herinneringseducatie. In 1992 werd daar ook de bescherming van de mensenrechten aan toegevoegd, en tegelijk werd Memorial een internationale beweging, omdat de Sovjet-Unie ondertussen uiteen was gevallen in nieuwe onafhankelijke staten. Momenteel is Memorial actief in de Russische Federatie, Litouwen, Georgië, Kazachstan en Oekraïne. 20 jaar na de dood van Andrej Sacharov krijgt "zijn" organisatie vanwege het Europees Parlement de prijs die zijn naam draagt.

Op 16 december tenslotte kreeg de Russische ngo Memorial vanwege het Europees Parlement de 'Sacharovprijs voor de Vrijheid van Meningsuiting'. Het is een prachtige erkenning, stelt Oleg Orlov, huidig voorzitter van Memorial in een persmededeling, maar het is ook met dubbele gevoelens dat Memorial deze prijs in ontvangst neemt, enkele maanden na de moord op één van haar sterkste activisten, Natalia Estemirova. Zoals hij het formuleert: "Wij krijgen de beloning en Natalia kreeg een kogel in haar hoofd..." Orlov is tegelijk erg bezorgd omwille van de ondemocratische ontwikkelingen in zijn land. 20 jaar geleden was Memorial heel hoopvol over het einde van het repressieve Sovjetregime en over de ontwikkeling naar een echte democratische burgermaatschappij. Vandaag beseft Memorial dat het onvoldoende heeft gepresteerd om de maatschappij aan te spreken en de beleidsmakers te beïnvloeden.

Clustermunitie in de klas

Als stagiair bij Pax Christi Vlaanderen verdiepte Pieter Becuwe zich van februari tot juni 2009 in de problematiek van de clustermunitie. Hij maakte een infopakket voor het 5e en 6e secundair en schreef daarover zijn thesis voor de opleiding Sociaal Werk. Een Pax Christi vrijwilliger aan het woord.

Op 29 oktober 2009 presenteerde ik dit pakket aan vijf ASO-klassen van het Klein Seminarie uit Roeselare. Aan de hand van een powerpresentatie van een dik halfuur legde ik de leerlingen uit wat clustermunitie is, waar en wanneer het wapen zoal werd ingezet, wat de Belgische rol is, hoe het internationaal verbod tot stand kwam, de financiering van banken in de productie van clustermunitie etc.

Hierna gingen de leerlingen per klas zelf aan de slag. Via een rollenspel met voor- en tegenstanders van clustermunitie en een aantal stellingen werd een discussie op gang gebracht. De leerlingen beperkten zich bij de bespreking niet enkel tot clustermunitie. Ook over andere wapens en breder, oorlog & geweld, gaven ze hun mening. De titularissen waren betrokken partij, maar het initiatief lag uiteindelijk bij hen.

Tijdens het laatste deel kwamen we weer allemaal samen. Een aantal leerlingen stelden vragen over clustermunitie, over conflicten & geweld, maar ook over de rol van Pax Christi Vlaanderen. Zelf stelde ik de leerlingen een aantal vragen. Ik polste naar hun mening over het beleid van Obama, over wat ze vonden van zijn Nobelprijs voor de Vrede, over hoe ze de toekomst zien... Super om hierover met zo'n jonge mensen te discussiëren.

Ik ben tevreden over mijn presentatie, en hoop de kritische geest van deze enthousiaste jongeren aangewakkerd te hebben. Ik werd beloond met een lekkere spaghetti!

Tijd voor een 'vredeswandeling' met een boeiende gids tijdens het weekend "Constructieve alternatieven voor geweld" in Gent (13-15 nov.)

Viering Wereldreligiedag in Leuven

Zondag 17 januari 2010, van 15 tot 17u30
De Sint-Michiëlskerk Leuven (Naamsestraat) verwelkomt mensen met verschillende religieuze achtergronden om samen hun verbondenheid te vieren met tekst, muziek, zang en dans. Meer info: toos.vandenanker@skynet.be of telefonisch 0473/613.777.

Bidweek voor de eenheid

Zondag 24 januari 15 u.
Centrale Oecumenische Viering in de O.-L.-Vrouwekathedraal Antwerpen

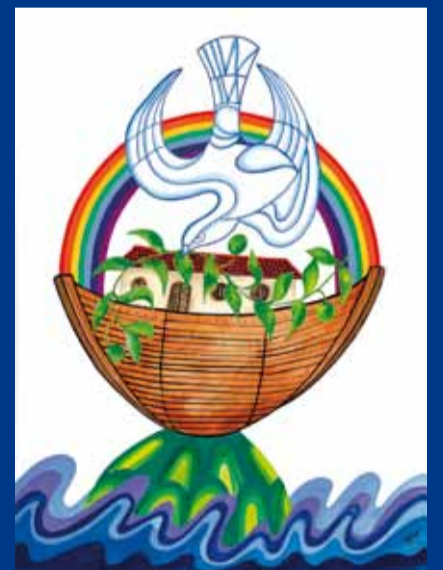
Werkgroep Vredeseducatie

Woensdag 27 januari 2010, van 14 tot 16u.
Startvergadering: in de bovenzaal van Pax Christi Vlaanderen
Doel: afspraken maken om concreet te werken aan Vredeseducatie.
Agenda: kennismaking nieuwe vrijwilligers - plannen voor 2010 afstemmen op elkaar.
Meer informatie: www.vredesopvoeding.be
Liefst aanmelden: gjo.deweerd@paxchristi.be

Vredesdag Leuven over vredesopvoeding

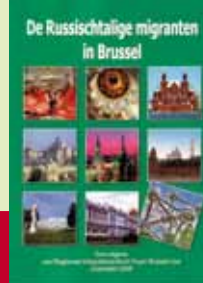
Woensdag 24 februari 2010, van 11 tot 13u.
Pax Christi Vlaanderen & Centrum voor Vredesethiek KUL nodigen uit. Thema: Vredesopvoeding op school. Hoofdlezing door dr. Anouk DEPUYDT. Kleine Aula, Maria Theresiacollege, Sint-Michiëlsstraat 6, 3000 Leuven

zaai vrede

zorg voor de aarde

Het erfgoed van de schepping hoort aan de hele mensheid. Blinde exploitatie brengt de natuurlijke rijkdommen in gevaar voor deze en de komende generaties. De ontsparing van het leefmilieu is in grote mate het resultaat van het ontbreken van politieke projecten op lange termijn en van het najagen van blinde economische belangen. (Vredesboodschap Benedictus XVI - 1 januari 2010)

'Getreinde wanhoop' krijgt goede pers

Op de Pax Christi-lerarendag van 20 november vond in het Fort van Breendonk de theatervoorstelling plaats van 'Getreinde wanhoop'. Tine Truwant brengt de theatermonoloog naar het boek van Dirk Dobbeleers en Marc Hendrickx opnieuw tot leven. Hier de reactie van een enthousiaste aanwezige.

Als coördinator van de interscholengroep 'Vrede en Verdraagzaamheid', waar herinneringseducatie een heel belangrijk onderdeel van is, tracht ik, in de mate van het mogelijke, alle theatervoorstellingen rond deze problematiek bij te wonen. Ik moet in alle eerlijkheid zeggen dat jullie voorstelling 'Getreinde wanhoop' uitsteekt boven alles wat ik tot hiertoe zag, vooral voor de doelgroep secundair onderwijs. Het was inhoudelijk zeer sterk, goed begrijpbaar en perfect volgbaar, ook voor (jonge) mensen die er misschien nog niet zo heel veel over afweten. Zowel inhoudelijk, educatief als toneelmatig vond ik het dus echt super. De actrice hield, zonder ook maar één ogenblik te verminderen, heel de tijd de toeschouwers in haar ban. En dat alleen al was een schitterende prestatie! Ik heb o.a. zelf 25 jaar in het amateurtheater gestaan en kan hier dus ook een beetje over oordelen. Het is een uniek voorbeeld van hoe herinneringseducatie voor die doelgroep

boeiend en vooral leerrijk kan zijn. (Paul Engelbeen, Hamme)

Meer informatie: Getreinde wanhoop. Begeleidingsbrochure, een uitgave van Pax Christi Vlaanderen. € 7,50. Ook: gio.deweerd@paxchristi.be

Bezoek onze vernieuwde website!

• OVER PAX CHRISTI • KALENDER • DOE MEE • ACTUEEL • PUBLICATIES • ARCHIEF • CONTACT • LINKS
• VREDESTHEMA'S • UM4P • VREDESWEEK • CONFLICTGEBIEDEN • HUISBIBLIOTHEEK • VREDESWINKEL

Vredesweek in Mese - 12 - 16 april 2010 Ik, jij, wij... samen maken we het verschil!

Pax Christi organiseert, in samenwerking met het Brugse dienstencentrum Ter Dreve, voor de 4^e keer een vredesweek. Ter Dreve is een vzw die zorg draagt voor mensen met een mentale beperking. Ter Dreve kreeg in 2002 van Pax Christi de titel 'ambassadeur voor de vrede'.

Waaruit bestaat zo'n vredesweek? Een 7-tal volwassen bewoners en een begeleider van Ter Dreve gaan samen met andere mensen, zoals u bijvoorbeeld, een week samenleven. We staan op een heel concrete en creatieve wijze stil bij thema's die met 'vrede' te maken hebben. De strek rond leper is daarvoor zeer geschikt!

Interesse? Schrijf, mail of bel naar Pax Christi Vlaanderen en betaal € 245 vóór 1 februari 2010. Mail: vredesspiritualiteit@paxchristi.be.

Actie Dagloon voor de vrede

Ook in 2009 werden op het wereldtoneel veel conflicten uitgevochten. In talrijke gebieden was vrede heel ver weg: Oost-Congo, Irak, Pakistan, Afghanistan, Sri Lanka, Soedan, Israël, Palestina... Opnieuw werden vooral de armste en meest kwetsbare bevolkingsgroepen het slachtoffer van geweld en oorlog.

Om zijn werk te kunnen voortzetten vraagt Pax Christi Vlaanderen jaarlijks een **Dagloon voor de vrede**, een bijdrage die overeenstemt met uw loon van één dag. Aansluitend bij Kerstmis, feest van de Prins van de Vrede, en Nieuwjaar, Werelddag voor de Vrede, is uw gift zeer welkom op ons rekening nummer 645-1117311-03. Met vermelding "vredeswerk 2010".

BOEKBESPREKING

XXX, De Russischstalige migranten in Brussel, uitgave Regionaal Integratiecentrum Foyer Brussel vzw, november 2009, D/2009/9033/2, 178 blz. Prijs: € 12,00.

Irina Troitskaia, zelf Russische van oorsprong, verzamelt in dit boek informatie over de Russischstalige gemeenschap in Brussel. Omdat deze gemeenschap niet homogeen is en omdat de migratie in verschillende golven heeft plaats gevonden, heeft Troitskaia heel wat opzoekingswerk moeten verrichten. Het gaat immers niet enkel om etnische Russen, maar om alle migranten die als moedertaal het Russisch hebben.

Over de cijfers is er geen overeenstemming, daarom wordt in het boek gewerkt met een gemiddelde schatting. De mensen komen zelf aan het woord en vertellen over hun eigen ervaringen. De Russischstalige gemeenschap in Brussel is erg versnipperd door afkomst, door de reden van migratie en door het integratieproces. Een interessant boek voor wie meer wil weten over deze gemeenschap! (AG)

ONTVANGEN TER BESPREKING

Ton VAN DER LINGEN & Greetje WITTE-RANG (red.), Oorlog verkopen. Over taal, media, religie en propaganda, uitg. Naratio, 2009, 172 blz., Prijs: € 13,50.

De auteurs van dit boek zijn leden van de Theologische Werkgroep van Kerk en Vrede (Nederland). Ze hopen met deze bundel een bijdrage te leveren aan de ontwikkeling en instandhouding van een kritisch bewustzijn waar het gaat om het inzetten van geweldsmiddelen en de doeleinden die daarmee gediend zouden zijn.

Erik BORGMAN, Overlopen naar de barbaren. Het publieke belang van religie en christendom, Pelckmans, 2009, 128 blz. Prijs: € 18,95.

Geloof moet je niet teveel laten zien en van gelovigen moet je niet te veel last hebben, meent de publieke opinie. Gelovigen met een tegendraadse mening gelden als probleem. Tegen deze dominante visie in laat Erik Borgman zien dat een tegendraads geloof maatschappelijk onmisbaar is. Het is de grondslag van de samenleving.

COLOFON

KOERIER is een uitgave van de christelijke vredesbeweging Pax Christi Vlaanderen. Een jaarabonnement kost 25 euro en omvat jaarlijks een boek en zesmaal dit blad, elke keer vergezeld van een KOERIER - Dossier. Voor 10 euro word je lid en ontvang je zesmaal deze krant.

Pax Christi Vlaanderen is een afdeling van Pax Christi International. We bemiddelen in conflicten. We maken werk van geweldpreventie en vredeseducatie. We laten ons leiden door een open vredesspiritualiteit... Dag na dag werken we aan vrede, tegen de stroom in, zonder lawaai, effectief, deskundig.

Els WITTE, *Voor vrede, democratie, wereldburgerschap en Europa. Belgische historici en de naoorlogse politiek-ideologische projecten*, Pelckmans, Kapellen, 2009, 389 blz. Prijs: € 29,50.

In dit boek onderzoekt Els Witte de impact van naoorlogse intellectuelen met een universitaire historische opleiding die, via onderwijs en publicaties, concrete opinievormers zijn en deelnemers aan het publieke debat omtrent het ideologische vernieuwingsproces na de Tweede Wereldoorlog in België.

Ludo ABICHT en André GANTMAN, Israël - Palestina. Tweespraak over oorzaken en oplossingen, Pelckmans, Kapellen, 2009, 168 blz. Prijs: € 17,50.

Abicht eist het recht op een Palestijnse staat. Gantman eist het recht op de erkenning van de staat Israël. Toch doen ze samen een voorstel om een oplossing uit te tekenen, haalbaar voor zowel Israël als Palestina.

Sami ZEMNI, Het islamdebat, EPO, 2009, 220 blz. Prijs: € 20,00.

Het islamdebat analyseert de relatie tussen islam en Verlichting en het gevaar van de islamofobie. Het biedt een solide basis om na te denken over een vernieuwde politieke gemeenschap die inclusie in plaats van uitsluit.

Juliaan VAN ACKER, Gezinsproblemen oplossen. Opvoedings- en gedragsproblemen toegelicht, Garant, Antwerpen, 2009, 233 blz. Prijs: € 24,90.

Dit boek is allesbehalve een droog theoretisch traktaat, maar een plaats waar concrete vragen over problemen gekoppeld worden aan advies uit de dagelijkse praktijk van de therapeut. (Ministrando)

Agnes PAS, Wonen in kleuren, beelden en woorden, Halewijn, Antwerpen, 2009, 104 blz. Prijs: € 24,00.

Agnes Pas behoort in kerkelijke kring beslist tot de 'bekende Vlamingen'. 'Wonen in kleuren, beelden en woorden' is haar tweede boek met meditaties, beelden en kleurenimpressies.

Brigitte MINNE & Merel EYCKERMAN, Iedereen prinses, De Eenhoorn, Wielsbeke, 2009, 26 blz. Prijs: € 14,50.

Voorleesboek voor 3- tot 6-jarigen.

Eindredactie: Jan Vanden Berghe

Werkten mee: Annemarie Gielen, Cathia Verbakel, Gio De Weerd, Jo Hanssens, Pieter Becuwe.

Foto's: Anne Vansteelandt, Cathia Verbakel, Jan Vanden Berghe

Poster "Zaai vrede": Zr. Sheila Gosney, Pax Christi UK

Verantwoordelijke uitgever: Peter Houleberghs

Druk en lay-out: Room, sint-Niklaas

Italiëlei 98a, 2000 Antwerpen
Tel: 03/225 10 00 – fax 03/225 07 99
koerier@paxchristi.be
www.paxchristi.be
Bank 645-1117311-03
IBAN BE21 6451 1173 1103